

עם רדת החשכה. אלה גם אלה נוכחו חיש מהר לדעת כי בשנה החמישית לעצמאות ישראל מוטב ליהודי לדעת מתח מחול ומתי מהתיים חג דתי. איש לא הרחיק לנסוע לכנה מאות מטרים. בפניה הראשונה נעצרה המכונית, שר טר מרוגז (ולרוב בלתי יב ובלתי מוכשר לנהל שיחה רצינית בעברית) שלל ממנו את רשיון המכונית ורשיון הנהגות. כעבור חצי שעה נדמו הרחובות לחלוטין. מסלולי האספלט הארוכים, עורקי החיים של החברה המודרנית, דמו לשלד מלובן של פגרי כובשי יפו נזכרו בתמונת העיר המתה, שנכנעה. אחרי שהמכונית הערבית האחרונה נטשה אותה, אולם לעיני רוחם של חובבי היסטוריה לא הופיעה רק תמונה של עיר אבודה, הממתינה לכובשי. לעיניהם הופיעו תמונות מימי הביניים, כשהרחובות היו מיגד רשימימשק לילדים וכל שכונה היתה עולם בפני עצמה, מנותקת ומבודדת.

„ההפגנה“
 עתה שוב חזרה אליהם — זו הפעם הראשונה שנה אחרי ארבע שנים — הרגשה זו של זעם-חסר אונים, של עלבון-הנדכא-בביתו, ושוב עלה הרצון „לעשות נישואי“ אלא ש-הוא זה לא הוביל הפעם למחתרת ולמעשי אלימות. הפצצה הבודדה שנוקדה לא עוררה רצון של חיקוי. כי הפעם ידעו המדוכאים שהם הרוב הגדול, שיש לאל ידם להפוך את כפיית המעוט לבלתיאפשרית כשהרוב הגדול נותן ביטוי לרצונו.

„קלגסי-שבת!“
 אלא שתושבי העיר לא היו בני ימי-הביניים. הם היו בני אחת החברות הנידוניות, התוססות ביותר בעולם כולו. הם לא האמינו מינוי האלוהות של המלך, והם סברו שמרות החוק נובעת אך ורק מהסכמת הרוב. בתי-הקפה עוד היו פתוחים באותו ערב שבת. השלטון הדתי טרם שלל, לפי שעה, מעשה-חסד זה. ובבתי-הקפה התרכזו הצעירי רים שבבני העיר. כעס גדול נער בהם, כעס גולמי ובלתי-מוגדר. בערב הראשון עור היו מהומים מדי לתת דמות להרגשה זו. באותו ערב נולדו, או קמו לתחייה, כמה מושגים. הראשון פגע בשוטרי. אמנם היה ידוע כי המשטרה לא התייחסה באהדה רבה לחוק, וכי איבתה למשרד התחבורה היא שסדבר. אולם החוק הופיע בדמות השוטרים. „קלגסי-שבת!“ אמר צעיר מגודל-שפם, בעל עבר מחתרתי, בקפה רובל. והמושג נדבק.

מאחורי הסיסמה עמד עולם נפשי שלם. המלה „קלגסי“ היא בעלת-מסורת. היא באה לסמל, לצעיר הישראלי, את שליחו המזויין של שלטון עוין, שאין לו אחיזה בהמונים, שלטון המצפץ על רגשית האורח ודורס במגפיו את חריותו היסודיות.

רכים מאלה שישבו אותו ערב בקפה כסית, רובל או פינתי היו פעם חברים במח' תרת זו או אחרת. הם לא הגיעו למחתרת זו בדרך של כחשבה הגיונית. הם הגיעו לאר-

הרוב הבלתי דתי אינו מפריע לאעמום הדתי לחיות כדרכו ולחנך את בניו חנוך כרצונו -

- אל יפריע האעמום הדתי לרוב החילוני לחיות את חייו ולהשתעשע כאוות נפשו!

מיקוח ציני מאחורי דלתות סגורות, כשחופש האורח ועניינו החיוניים אינם שווים יותר מאשר מטבעות-מישחק בשולחן של פוקר. בבחירות הצביעו 85762 אזרחים בעד הרשימות הדתיות. 601830 אזרחים חים הצביעו בעד הרשימות הבלתי-דתיות והאנטי-דתיות. המשמעת בי מחנה הדתי היתה חזקה למדי, ודומיני של לא היה כמעט אדם דתי אחד, שי לא הצביע למען רבניו. שום ממשלה לא קיבלה ייפוי-כוח להטיל כשטר של כפייה דתית על המדינה, אלא להיפך. לוא נערך היום משאל-עם על חוקת השבת — ובתנאים אלה היתה כל מ"י שלה הגונה או נבונה עורכת משאל-עם לפני שניגשה לצער גורלי זה — היתה מתקבלת תוצאה ברורה של 1 בעד יד נגד.

אולם הדימוקרטיה הישראלית, הבינויה על מיקוח מפלגתי, אינה דומה לשום דימוקרטיה אחרת בעולם. אין קשר ישיר בין הבחור והנבחר למחרת יום הבחירות. אין הבחור יכול להמסיר מכתבים על חברי-הכנסת שלו כמו באנגליה או באמריקה. כי חברי-הכנסת אינו שיך לו אלא למפ"ל, למה, והקשר שלו עם הבחור הוא חד-פעמי — משך שתי דקות בארבע שנים.

מפלגת בעלי הקרחות

נניח לרגע קט כי מחר יתאחדו כל בעלי-הקרחות במדינה ויקימו מפלגה של קרחים. מפלגה זו יכולה למנות

לא ראו עיניכם עידן ועידנים, צאו לרחובות עטופים מליתות וזמירות. שבת בפיכס וריקוד יהודי ברנליס. אשריכם ישראל, אשריכם, שאינכם